

คำกล่าวปาฐกถาพิเศษพัฒนากระบวนการยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่น นำความยุติธรรมสู่ประชาชน

กระบวนการยุติธรรมเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้ผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างเชื่อมั่น ศรัทธา ในกันและกัน เนื่องจากคนในสังคมมีความแตกต่างกันทั้งความรู้ความสามารถ ฐานะทางเศรษฐกิจ สิ่งสำคัญ คือจะทำอย่างไรให้คนในสังคมที่แตกต่างกันนั้นสามารถเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบ อาชีพ และสิ่งสำคัญคือ “การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” ที่จะต้องพิจารณาตั้งแต่กระบวนการต้นทาง กลางทางและปลายทาง โดยหน่วยงานทุกภาคส่วนควรจะร่วมกันสร้างความตระหนักรู้ **สร้าง Mind set** ในการเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม เคารพสิทธิและเสรีภาพ รับผิดชอบต่อตนเอง รวมถึง ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ทุกคนในสังคมมีสิทธิที่จะได้รับความยุติธรรม และได้รับบริการที่มี ประสิทธิภาพ ไม่ปฏิบัติ ๒ มาตรฐาน

รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี โดยเน้นในด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ในการลดความเหลื่อมล้ำ และกำหนดให้ส่วนราชการพัฒนาการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ เสมอภาคและทั่วถึง เนื่องจากในประเทศไทยยังมีช่องว่างในเรื่องของความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของ ประชาชน โดยเฉพาะคนชายขอบที่ยังต้องการการดูแลช่วยเหลือจากภาครัฐ ทุกฝ่ายจึงต้องร่วมมือกันในการ ให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ในห้วงเวลาที่ผ่านมาหลาย ๆ คดีที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการ ยุติธรรม เช่น คดีเสือดำ คดีประทุษร้าย คดีฆาตกรรม ทำให้ประชาชนและสังคมเกิดคำถามว่าเหตุใด กระบวนการยุติธรรมจึงไม่เข้ามาจัดการ ดูแล และแก้ไขปัญหา หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจึงได้พัฒนา อย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินการมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับความ เป็นธรรมภายใต้กฎหมาย โดยจะต้องพัฒนาตั้งแต่ต้นทางเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน หน่วยงานได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิตามที่ควรจะเป็นอย่างน้อยเพียงใด และปลายทางคือเมื่อมี คำพิพากษาแล้ว หรือพ้นโทษแล้ว เหลือ ผู้ได้รับผลกระทบ ผู้กระทำผิด ได้รับการดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นธรรม ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความเป็นอยู่ ครอบถ้วนตามหลักมนุษยชนหรือไม่ ทั้งจะต้องเป็น กระบวนการยุติธรรมที่มีมาตรฐาน เป็นมืออาชีพ มีการถ่วงดุล เป็นสากล เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและ ต่างประเทศด้วย

การพัฒนาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีข้อดีในการเข้ามามีส่วนช่วยในการส่งต่อข้อมูลไปยังผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสีย แบบ two - way communication ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตามก็มีข้อเสียในด้านการกดดันกระบวนการยุติธรรม เพราะการแสดงความคิดเห็น การให้คำแนะนำต่างๆ ของสังคม การพิจารณาตัดสินแทนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (Trial by Media) จึงควรนำข้อดีจากการใช้เทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ ส่วนในการแก้ปัญหาข้อเสียของเทคโนโลยีนั้นควรสร้างจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ละเมิดสิทธิ ไม่ทำลายอัตลักษณ์

ในโลกปัจจุบันสิ่งสำคัญคือทำอย่างไรที่จะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันได้โดยจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยในการสร้างความเชื่อมั่นจะต้องพิสูจน์ด้วยผลงาน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ เทคโนโลยี บุคลากร กฎหมาย กระบวนการที่ใช้ในขั้นตอนต่างๆ รวมถึงการสร้างการรับรู้ และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขโดยเริ่มตั้งแต่ต้นทางเพื่อให้การฟ้องร้องลดลง สามารถไกล่เกลี่ยได้ ลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล รวมถึงการลงโทษที่พึงกำหนดโทษอาญาเท่าที่จำเป็น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรค ๓ ซึ่งให้มีการใช้โทษทางเลือกเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น จึงต้องปรับเปลี่ยนสังคมที่มีการเอาัดเอาเปรียบ สังคมที่ปลาใหญ่กินปลาเล็ก เช่น คนที่มีความรู้มักเอาเปรียบคนที่ด้อยความรู้ คนที่มีเครือข่ายมักเอาเปรียบคนที่ไม่มีความรู้ ให้เป็นสังคมที่จะร่วมกันสร้างจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกัน และทำให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นธรรม เพื่อให้สังคมเกิดความสันติสุข มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไป